

RECENZJE I OMÓWIENIA

Nowa Biblioteka
nr 3 (18), 2015

Marta Nadolna-Fluczykont

Zakład Kultury Czytelniczej i Informacyjnej
Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: nadolna@vp.pl

CZYTELNICTWO W DOBIE INFORMACJI CYFROWEJ : ROZWÓJ, BARIERY, TECHNOLOGIE : PRACA ZBIOROWA / POD REDAKCJĄ MAI WOJCIECHOWSKIEJ. – WARSZAWA : WYDAWNICTWO STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH, 2015. – 461, [1] s. : il. ; 24 cm. – (PROPOZYCJE I MATERIAŁY ; 90). – ISBN 978-83-64203-38-1

Tom zbiorowy pt. *Czytelnictwo w dobie informatyzacji cyfrowej. Rozwój, bariery, technologie* pod redakcją Mai Wojciechowskiej jest najnowszą pozycją z zakresu czytelnictwa o bardzo szerokim zakresie tematycznym. Zebrano w nim teksty pracowników naukowych, bibliotekarzy, nauczycieli oraz biblioterapeutów, którzy na zagadnienie czytelnictwa patrzą pod różnym kątem. Omawiana praca scala więc różne koncepcje badaczy, bo odnajdziemy w niej rozważania z punktu widzenia psychologii, pedagogiki, czy bibliologii.

Według Redaktorki publikacji czytelnictwo ujmowane jest w niej „jako proces komunikacji międzyludzkiej, umożliwiający porozumiewanie się między jednostkami i zbiorowościami, niezależnie od wybranego nośnika treści i rodzaju transmisji danych, ale również jako forma uczestnictwa kulturowego, sposób czerpania wiedzy, źródło inspiracji i narzędzie budowania wspólnoty intelektualnej” [1, s. 9]. Jednocześnie trzeba w tym miejscu dodać, że interesująca jest sfera tradycyjnego postrzegania przez Autorów tomu pojęcia czytelnictwa jako procesu społecznego, ale też jego ujęcia w aspekcie szeroko pojętego rozwoju technologii obecnego również na rynku książki. Co więcej, najwięcej zebranych tu analiz odnosi się do bibliotek naukowych i szkolnych.

Książka podzielona została na pięć kręgów tematycznych. W pierwszym omówiono projekty i programy (np. *Preschool Literacy Initiative*, *Noc z Andersenem*, *Całe Czechy czytają dzieciom*, *Na dobry początek*,

Reach Out and Read, Dzień książki dziecięcej, Pierwszy raz w szkole i w bibliotece) wspierające rozwój czytelnictwa w Polsce (np. na terenie Łodzi, czy Wrocławia) i na świecie (np. w Szwecji i we Włoszech). Znalazły się tutaj ciekawe teksty autorstwa: Martyny Augustyniak, Renaty Ciesielskiej-Kruczek, Mai Chacińskiej, Agnieszki Maroń, Joanny Raczkowskiej, Beaty Żołędowskiej-Król.

Drugi dział poświęcono kwestiom czytelnictwa w odniesieniu do dzieci i młodzieży. W tej części odnajdziemy zatem artykuły na temat: wspierania rozwoju czytania u dzieci upośledzonych umysłowo (Anna Stachowicz), roli produktów totalnych marki Monster High (w tym książek) w życiu młodych ludzi (Paula Gamus), czy publikowania w sieci podcastów w celu promocji książek dla młodych czytelników (Maria Bosacka). Omówiono także działania bibliotek publicznych (np. interaktywna edukacja medialna, warsztaty, różnorakie akcje czytelnicze organizowane podczas trwania wakacji i ferii) podejmowane w Polsce na rzecz szeroko pojętego popularyzowania czytelnictwa (Agnieszka Łobocka). Warty przeczytania był też tekst przedstawiający formy lekcyjne polegające na stworzeniu zwiastuna do lektury, czy wykorzystujące portale społecznościowe i gry dydaktyczne, mające na celu zaciekawienie uczniów książką (Agnieszka Kopacz).

Trzecia część rozważań dotyczy czytelnictwa w środowisku naukowym. Zawarto w niej artykuły odnoszące się do: form/rodzajów/funkcji nowego strategicznego, interaktywnego czytania naukowego (Marek Nahotko), nieobecnego już w szkołach i w programach uczelni wyższych języka łacińskiego potrzebnego w pracy przyszłych pokoleń badaczy (Maria Otto), wpływu postaw czytelniczych na decyzje związane z zakupem zagranicznych e-zasobów – na podstawie dostępów testowych organizowanych w Politechnice Wrocławskiej (Krzysztof Moskwa, Honorata Niemiec), analiz czytelnictwa studentów w latach 2010-2013, będących użytkownikami Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu (Bogumiła Celer, Aldona Zimna). Uwagę zwraca również tekst traktujący o czytelnictwie studentów w procesie studiowania na przykładzie Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (Justyna Rogińska-Usowicz), ale też ten prezentujący ofertę czytelniczą Wydawnictwa Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie (Sławomir Sobczyk). Ponadto do refleksji skłania zagadnienie zasadności obecności w bibliotece naukowej literatury pięknej, co wiąże się z niełatwą umiejętnością zaspokajania wszystkich potrzeb użytkowników tego typu bibliotek (Scholastyka Baran, Ewa Rudnicka). Obok wymienionych tekstów znalazł się również ciekawy artykuł prezentujący komercyjny serwis IBUK Wydawnictwa Naukowego PWN SA w zasobach online bibliotek uniwersyteckich (Monika Jaworska, Ewa Rzeska).

Następny człon publikacji dotyka aspektów marketingowych wpływających na czytelnictwo. Zawarto w nim artykuły traktujące o nowoczesnych formach promocji organizacji non-profit (na przykład lipdub) oraz o metodach wychodzenia naprzeciw potrzebom użytkowników bibliotek (Magdalena J. Cyrklaff). W części tej pojawiły się także refleksje dotyczące: segmentacji rynku i jej roli w procesie dostosowywania oferty usług bibliotecznych do potrzeb czytelniczych (Anna Aniszewska-Sworcuk), wykorzystania metody Customer Satisfaction Index umożliwiającej sprawdzenie poziomu satysfakcji w bibliotekarstwie (Zbigniew Gruszka), badania efektywności działań marketingowych w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego (Beata Gamrowska, Tomasz Piestrzyński), koncepcji Lean Management w odniesieniu do biblioteki naukowej (Dagmara Bubel), organizacji warsztatów dla bibliotekarzy w Bibliotece Uniwersyteckiej w Bergen (Hanna Grabowska), kompleksowego zarządzania przez jakość (TQM), jako efektywnego sposobu zarządzania bibliotekami (Marcin Karwowski) oraz analiz koncepcji marketingowej 7P w bibliotece naukowej (Mariola Jackiewicz).

Piąta część publikacji nosi tytuł *Działalność bibliotek promująca czytelnictwo*. Wypełniono go interesującymi tekstami prezentującymi: imprezy związane ze świętami bibliotecznymi (np. Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci, Dzień Bibliotekarzy i Bibliotek, Międzynarodowy Dzień Pisarzy), mogące być doskonałą okazją do ukazania bibliotek szkolnych i zawodu bibliotekarza w lepszym świetle (Mariola Antczak, Paulina Krzewicka), bibliotekę hybrydową na przykładzie Biblioteki Uniwersyteckiej w Białymstoku (Joanna Kępko, Iwona Packiewicz), rolę Mazowieckiej Biblioteki Cyfrowej i jej wpływ na wzmożone zainteresowanie czytelników dokumentami cyfrowymi (Malwina Tomala-Pietrzak, Grzegorz Gogacz), rozważania na temat czytelnictwa w Bibliotece Uczelnianej Politechniki Gdańskiej (Tatiana Andrzejewska, Bożena Hakuć, Bożena Kray), czy działania Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w Toruniu (Agata Bernaś)

Ostatni dział książki zwraca uwagę na współczesne problemy czytelnictwa. Usytuowano w nim artykuły przedstawiające fachowe, bibliologiczne publikacje poświęcone upowszechnianiu czytelnictwa (Joanna Kamińska) oraz nowe technologie (audiobooki, e-booki, tablety) nierozdzielnie związane ze sferą książki (Zofia Tatarek). Równie zajmujące były teksty ukazujące rozwój rynku czytelników książek elektronicznych (Lidia Szczygłowska), jak również rolę bibliotekarza w świecie wszechobecnej cyfryzacji (Urszula Chmielewska). W części tej zamieszczono też artykuł o potrzebach informacyjnych czy lekturowych z punktu widzenia psychologii (Alla Tarasiuk).

Podkreślić należy, że publikacja jest bardzo bogata źródłowo. Wobec tego można ją uznać za wartościową pozycję kumulującą w jedną

całość refleksje poświęcone wielu aspektom czytelnictwa w kontekście postępującego i zauważalnego przez różne środowiska badaczy spadku czytelnictwa w Polsce. Budujący jest jednak wniosek, że bibliotekarze i nauczyciele podejmują szereg działań popularyzujących książkę i proces czytelnictwa, przygotowując naprawdę atrakcyjne inicjatywy skierowane do czytelników. Można nawet zaryzykować stwierdzenie, że w tym względzie polskie biblioteki wcale nie odbiegają od lepiej finansowanych bibliotek zagranicznych.

Jednocześnie, na końcu, jeszcze raz należy podkreślić sporą rozległość tematyczną tomu, która wynika z faktu, że jest on plonem konferencji naukowej organizowanej przez Uniwersytet Gdański (UG) oraz Komisję Zarządzania i Marketingu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, która odbyła się w roku poprzedzającym publikację. Z kolei książka wydana została przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w 2015 r. (z dofinansowaniem UG) w serii „Propozycje i Materiały”. W związku z tym może być ona z powodzeniem wykorzystywana przez środowiska naukowe oraz wszystkich zainteresowanych szerzeniem czytelnictwa w Polsce.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] *Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej. Rozwój, bariery, technologie. Praca zbiorowa.* Pod red. M. Wojciechowskiej. Warszawa 2015. ISBN 978-83-64203-38-1.